

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

НЕРСЕСОВ Вадим Рафаельович

351:347.77(477)(043.3)

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ОБ'ЄКТАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Маріуполь-2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донецькому державному університеті управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь)

Науковий керівник - доктор наук з державного управління, професор **МАРОВА Світлана Феліксівна**, ректор Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь)

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор **ВАСИЛЬЄВА Олександра Іллівна**, Національна академія державного управління при Президентові України, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом (м. Київ);

кандидат наук з державного управління, доцент **ФЕСЕНКО Наталія Св'ятославівна**, Українська інженерно-педагогічна академія, Міністерство освіти і науки України; доцент кафедри креативної педагогіки і інтелектуальної власності (м. Харків).

Захист відбудеться 11 жовтня 2019 року о 10:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.107.01 Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України за адресою: 87513, м. Маріуполь, вул. Карпінського, 58, ауд. 206.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України за адресою 87513, м. Маріуполь, вул. Карпінського, 58.

Автореферат розіслано 10 вересня 2019 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.В. Хороших

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Необхідність формування й обґрунтування механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності обумовлено зміною економічних умов в Україні, поширенням застосування інтернету, проблемами щодо комерціалізації інноваційних продуктів та послуг. Вступ до Світової організації торгівлі та підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом надав нові виклики для України щодо дотримання європейського законодавства та гармонізації національного законодавства у сфері інтелектуальної власності та створення нових механізмів її комерціалізації.

На сучасному етапі розвитку економіки набуло актуальності удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності, виходячи з проблем інформаційного, організаційного, економічного та нормативно-правового характеру в цієї сфері, серед яких можна виділити спонтанну міграцію інтелектуального капіталу, комп'ютерне піратство, неефективну патентну систему, економічний механізм функціонування авторського права, комерціалізацію інтелектуальної власності.

Удосконалення механізмів державного управління об'єктів інтелектуальної власності дозволить забезпечити Україні конкурентні переваги на світовому ринку інновацій та збільшити валовий внутрішній продукт від комерціалізації державних об'єктів інтелектуальної власності.

Значний внесок у становлення і розвиток теорії і практики державного управління об'єктами інтелектуальної власності внесли українські вчені, такі як Г.О. Андрощук, Ю.Л. Бошицький, О.І. Васильєва, В.С. Дроб'язко, Р.О. Денисова, В.О. Жаров, О.С. Іоффе, С.Ф. Марова, В.Д. Пархоменко, А.П. Сергєєв, Р.О. Стефанчук, Р.Б. Шишка, П.М. Цибульов, які дослідили інституційні та управлінські основи управління об'єктами інтелектуальної власності. Окремі аспекти проблем охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності висвітлили О.А. Підпригора, С.Д. Святоцький, Г.Н. Сердюк, І.В. Венедіктов, О.В. Розгон, Н.С. Фесенко. Дослідженнями сучасних тенденцій інформатизації системи державного управління об'єктами інтелектуальної власності займаються такі вчені, як В.В. Дятлова, Н.С. Орлова, А.І. Семенченко та інші. Але, незважаючи на існуючий широкий діапазон досліджень та аналізу управлінських процесів об'єктами інтелектуальної власності, потребує подальшої уваги формування цілісної концепції розвитку та удосконалення механізмів державного управління досліджуваними об'єктами.

Зв'язок роботи з науковими роботами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконувалося відповідно до плану науково-дослідницьких робіт Донецького державного університету управління за темою: «Механізми інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності і пріоритетних секторів економіки України» (номер держ. реєстрації 0115U004320).

У межах цієї теми автором визначено нормативно-правове забезпечення державного управління створенням та використанням об'єктів інтелектуальної власності, розроблено напрями удосконалення організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності та розроблено рекомендації щодо оцінки впливу механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності на систему економічного розвитку України.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних підходів та розробка науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності за рахунок формування та розвитку їх складових (організаційної, нормативно-правової, інформаційної та економічної) для забезпечення підвищення інноваційного потенціалу України.

Для досягнення мети в дисертації поставлено такі задачі:

визначити теоретичні підходи до формування та розвитку системи державного управління об'єктами інтелектуальної власності для визначення проблем щодо комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;

визначити особливості нормативно-правового механізму державного управління інтелектуальною власністю;

визначити механізми державного управління інтелектуальною власністю на основі міжнародного досвіду;

запропонувати науково-методичний підхід щодо оцінки об'єктів інтелектуальної власності для покращення економічного механізму державного управління;

оцінити ефективність інноваційного потенціалу державних підприємств з урахуванням об'єктів інтелектуальної власності для їх комерціалізації;

розробити науковий підхід до формування ефективного організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності в умовах євроінтеграційного процесу України;

визначити основні напрями адаптації та впровадження організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності в систему державного управління інтелектуальною власністю України.

Об'єктом дослідження є процес управління інтелектуальною власністю в Україні.

Предметом дослідження є механізми державного управління об'єктами інтелектуальної власності в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження складають загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ і механізмів державного управління у сучасних світових і національних економіках. Основні наукові результати дисертаційної роботи були отримані на основі використання таких методів: історичний метод – при дослідженні умов формування механізму державного управління інтелектуальною власністю в Україні та змін нормативно-правової бази щодо регулювання охороною та захистом об'єктів інтелектуальної власності; метод аналізу і синтезу – при дослідженні особливостей патентування та ліцензування об'єктів інтелектуальної власності в Україні та визначення проблем, пов'язаних з євроінтеграційними процесами галузі; метод порівняльного аналізу – при визначенні особливостей механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності в зарубіжних країнах, при визначенні механізмів сталого розвитку інновацій на державному рівні; методи дедукції – при розробці науково-методичного підходу щодо формування державного механізму оцінки інтелектуальної власності та напрямів удосконалення організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної

власності в Україні; математичні методи – при оцінці конкурентоспроможності інноваційного потенціалу підприємств України та визначенні регіонів України з найсприятливішими умовами розвитку інновацій.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, Закони України, Укази Президента України щодо розвитку державного управління (регулювання) інтелектуальної власності, постанови Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали Державної служби статистики України, Державної служби фінансового моніторингу України, Євроінтеграційного порталу, дослідження рейтингових агентств, матеріали власних досліджень автора.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні, поглибленні та розробці науково-методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності в умовах реформування ринку інтелектуальної власності для покращення конкурентного середовища та нарощування інноваційного потенціалу України. Наукова новизна одержаних результатів розкривається в наступних положеннях:

вперше:

розроблено комплексний науковий підхід до формування ефективного організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності, особливістю якого є сформований комплекс задач, принципів та методів реалізації державної політики в сфері управління об'єктами інтелектуальної власності, що дає можливість більш ефективно використовувати інструменти інноваційного розвитку в умовах євроінтеграційного процесу України;

удосконалено:

науковий підхід до формування ефективних механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності (нормативно-правовий, інформаційний, економічний), сутність якого полягає в визначенні основних їх складових на основі використання міжнародного досвіду з метою впровадження в державну систему управління об'єктів інтелектуальної власності;

науково-методичний підхід щодо оцінки об'єктів інтелектуальної власності на основі комплексу методичних рекомендацій щодо визначення ринкової оцінки об'єктів інтелектуальної власності, впровадження Банку вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності, впровадження міжнародних стандартів оцінки для просування української інноваційної продукції до європейських ринків збуту;

науковий підхід щодо формування напрямів адаптації організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності, що ґрунтується на засадах впровадження принципів і методів електронного документообігу в мережі Інтернет виключно в цифровому форматі, що дозволить застосувати охорону та захист інтелектуальної власності відповідно до положень міжнародної угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності;

дістало подальшого розвитку:

узагальнення теоретичних засад щодо розвитку системи державного управління об'єктами інтелектуальної власності на основі дослідження функцій та завдань держави щодо оптимізації використання об'єктів інтелектуальної власності в державному секторі, що призведе до реформування цієї системи;

нормативно-правовий механізм державного управління інтелектуальною власністю, який включає в себе нормативні положення функціонування Національної системи інтелектуальної власності, що забезпечить охорону авторського права та суміжних прав, організаційні і фінансові основи експертної діяльності в науково-технічній сфері, принципи регулювання та проведення науково-технічної експертизи;

напрями впровадження ефективної системи комерціалізації інтелектуальної власності та трансферу технологій, з урахуванням інтересів державного сектору (капіталізація прав інтелектуальної власності як нематеріальних активів; виробнича реалізація прав інтелектуальної власності, здійснення функції використання; комерційна реалізація прав інтелектуальної власності, здійснення функції розпорядження) для підвищення інноваційного потенціалу.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що наукові висновки та узагальнення дисертаційного дослідження доведено до рівня конкретних напрямків, які є засадами для їхнього впровадження в практику державного управління з метою вдосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності. Основні наукові розробки можуть бути рекомендовані органам державної влади, місцевим органам влади, державним підприємствам з метою розвитку їх інноваційного потенціалу та підвищення її конкурентоспроможності на європейських ринках збуту.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в навчальному процесі, зокрема в закладах вищої освіти за програмами підготовки магістрів спеціальності «Інтелектуальна власність» та в галузі знань «Публічне управління та адміністрування» при розробці навчальних програм і спеціалізованих курсів на тему охорони, захисту і комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Окремі положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи були враховані та використані у діяльності:

- Кальміуської районної адміністрації Маріупольської міської ради під час підготовки проектів документів щодо вдосконалення механізмів управління об'єктами інтелектуальної власності в діяльності органів влади, а також під час безпосереднього проведення ідентифікації об'єктів інтелектуальної власності (довідка № 46.3-65796-46.12 від 28.11.2018 р.);

- Фонду розвитку Маріуполя під час складання програми розвитку Маріуполя «Стратегія 2021» розроблено напрями удосконалення комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (довідка № 687/01-01 від 03.10.2018 р.);

- ТОВ «Фірма «Унікон» під час розробки методичних рекомендацій щодо оцінки впливу механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності на систему економічного розвитку і торгівлі України (довідка № 12/2-314/18 від 12.10.2018 р.);

- Донецького державного університету управління під час навчального процесу та викладання дисциплін «Інтелектуальна власність», «Інтелектуальний бізнес», «Управління інтелектуальною власністю» (довідка № 11-01/680 від 30.11.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, усі сформульовані в ньому положення і висновки, які характеризують наукову новизну й основні наукові результати, обґрунтовано на

підставі особистих досліджень автора. Внесок автора у колективні наукові роботи конкретизовано у списку публікацій. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистих досліджень. Зокрема автору належить дослідження системи управління державними об'єктами інтелектуальної власності [5]; дослідження механізму оцінки об'єктів інтелектуальної власності [12]; оцінка механізмів охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності [13].

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації пройшли апробацію на міжнародних колоквиумах та науково-практичних конференціях, серед яких: Research papers from the WIPO-WTO colloquium for teachers of intellectual property law (17-28 червня 2013, Женева); міжвузівська наукова конференція «Актуальні проблеми господарського та цивільного права у світлі модернізації системи законодавства України» (14 травня 2013, Донецьк); Міжнародна науково-практична конференція «Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку» (5-6 грудня 2013, Донецьк), Всеукраїнська науково-практична конференція «Державне управління в контексті адміністративної реформи» (17-18 грудня 2015, Маріуполь), Круглий стіл «Створення інноваційної інфраструктури та залучення венчурних інвестицій у інноваційну діяльність: проблеми та перспективи» (15-16 травня 2018, Київ), Міжнародна науково-практична конференція «Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях» (17-19 травня 2018, Маріуполь).

Публікації. Основні положення і результати дослідження опубліковані у 13 наукових працях, в тому числі: у розділі монографії, у 6 статтях, 5 з них опубліковані у фахових виданнях з державного управління, 1 – у зарубіжному виданні, 6 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 223 сторінки, із них 203 сторінки основного тексту. Робота містить 27 рисунків та 18 таблиць. Список використаних джерел із 157 найменувань наведено на 16 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, охарактеризовано наукову новизну, наукове та практичне значення отриманих результатів, наведено дані щодо їх апробації та публікацій за темою дисертації.

У першому розділі «Теоретичні аспекти аналізу управління інтелектуальною власністю» досліджено сутність інтелектуальної власності як у загальному вигляді, так і в якості складової державного управління; узагальнено теоретичні підходи до розбудови системи управління інтелектуальною власністю в умовах інноваційного соціально-економічного розвитку держави; акцентовано увагу на основних механізмах державного управління системою інтелектуальної власності в сучасних економічних умовах.

На підставі проведеного теоретичного аналізу визначено, що інтелектуальна власність - важливий об'єкт аналізу науки і особливий феномен сучасної цивілізації, який визначається як сукупність відносин з приводу результатів інтелектуальної праці та інформації зокрема (рис. 1).

Доведено, що в області інтелектуальної власності недостатньо обґрунтований категорійно-понятійний апарат. Виходячи з проведеного дослідження, сформовано авторське визначення управління інтелектуальною власністю, що трактується як еволюціонуюча система рефлексивних норм і правил, які регулюють відносини, пов'язані з: перетворенням результату інтелектуальної діяльності в об'єкт інтелектуальної власності завдяки специфікації; трансформацією об'єктів інтелектуальної власності в нематеріальні активи у процесі комерціалізації на стадіях виробництва, розподілу та обміну та споживання; створенням інтелектуальних продуктів на основі нематеріальних активів і контролем над їх споживанням.

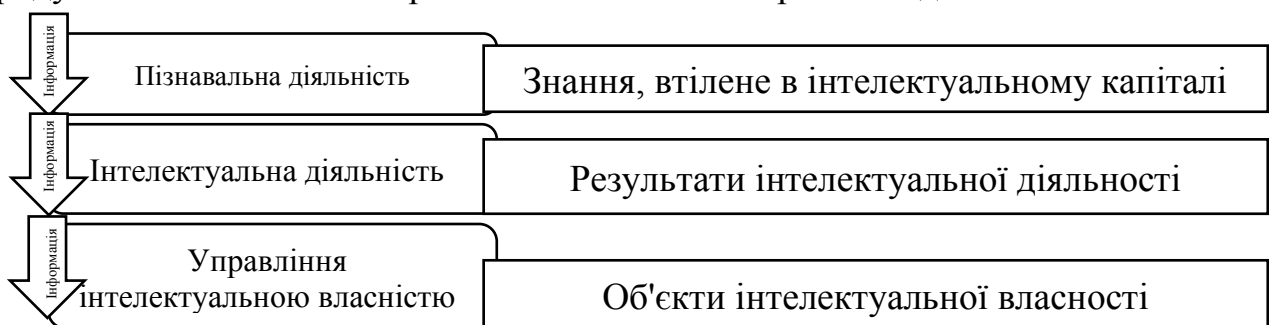

Рис. 1. Взаємозв'язок основних понять «інформація», «знання», «інтелектуальний капітал» і «інтелектуальна власність»

Доведено, що сьогодні в Україні механізми державного управління об'єктами інтелектуальної власності загальмовані. У період 1990-х років були закладені основи національної системи управління цією сферою.

Виявлено суттєві проблеми та недоліки функціонування системи державного управління інтелектуальною власністю, що істотно позначилося на розвитку національного науково-технологічного і творчого потенціалу, стримує інноваційний соціально-економічний розвиток держав, ускладнює відносини України з провідними державами світу. Проведений аналіз понятійного апарату виявив потребу у ефективному та невідкладному вирішенні зазначених проблем, що пов'язані з перспективою соціально-економічного розвитку України, її національною безпекою, входженням у світове співтовариство як інтелектуально, так і економічно розвинутої держави на рівні з провідними європейськими країнами (рис. 2).

Визначено, що в сучасних економічних умовах основними параметрами управління інтелектуальною власністю на підприємствах як державного так і приватного сектору виступають права на об'єкти творчої праці, а також пов'язані з ними нематеріальні активи. З'ясовано, що відповідність ознакам нематеріальних активів дає можливість використання об'єктів інтелектуальної власності в господарській діяльності підприємства. Звідси виникає необхідність активізації використання виключних прав на об'єкти інтелектуальної власності в якості інструменту конкурентної боротьби і як об'єкта стратегічного управління у регіонах та в країні в цілому.

У другому розділі «Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку механізмів управління інтелектуальною власністю в Україні» проведено оцінку нормативно-правового забезпечення державного управління створенням та використанням об'єктів інтелектуальної власності; визначено основні проблеми організаційної структури механізму державного управління інтелектуальною власністю в Україні та зроблено аналіз державних механізмів стимулювання використання об'єктів інтелектуальної власності; проведено порівняльний аналіз державного управління інтелектуальною власністю в Україні та в інноваційно розвинених країнах.

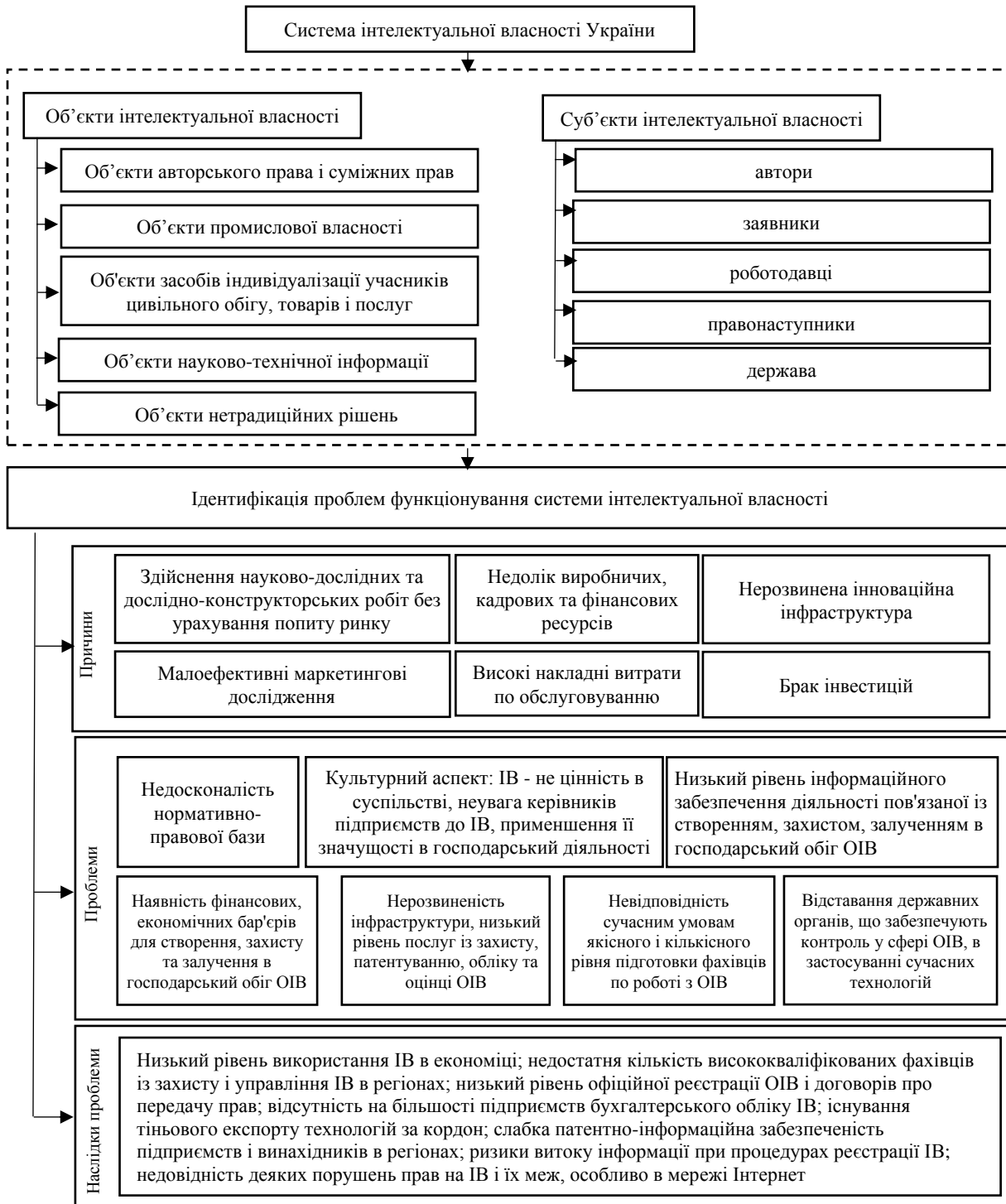

Рис. 2. Сучасна система інтелектуальної власності України

Проаналізовано 10 спеціальних законів, 22 багатосторонніх міжнародних договори та близько 100 нормативно-правових актів, які регулюють механізми

державного управління інтелектуальною власністю. Це дозволило виявити недоліки та прогалини в системі цивільно-правової охорони особистих немайнових і майнових прав суб'єктів інтелектуальної власності, дати їм відповідну оцінку, визначити їх причини і розробити належні пропозиції й рекомендації, спрямовані на усунення виявлених недоліків та підвищення цивільно-правової охорони інтелектуальної власності. Визначено, що сьогодні більшість порушень прав інтелектуальної власності мають економічний характер, у їх основі лежить монополізм цього права. Тільки монополіст-правовласник має абсолютні права на конкретний об'єкт інтелектуальної власності та на його використання, а також має змогу монополювати встановлювати завищені ціни не лише на об'єкт інтелектуальної власності, а й на товар, у якому втілено такий об'єкт. Порушники прав інтелектуальної власності, здійснюючи продаж контрафактних товарів, намагаються отримати більші прибутки внаслідок проведення демпінгової цінової політики.

Визначено недоліки існуючого законодавчого поля в сфері інтелектуальної власності, серед яких: зміна суб'єкту державного управління, підготовка фахівців у галузі інтелектуальної власності, відсутність спеціалізованих судів з права інтелектуальної власності.

Проведено аналіз сформованої та розвиненої в Україні інституційної бази, яка необхідна для забезпечення набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності. На сьогодні вона включає державні органи, установи та структури, що наділені прямими і непрямими функціями та відповідальністю в сфері інтелектуальної власності, охороною, захистом та судові органи (рис. 3).

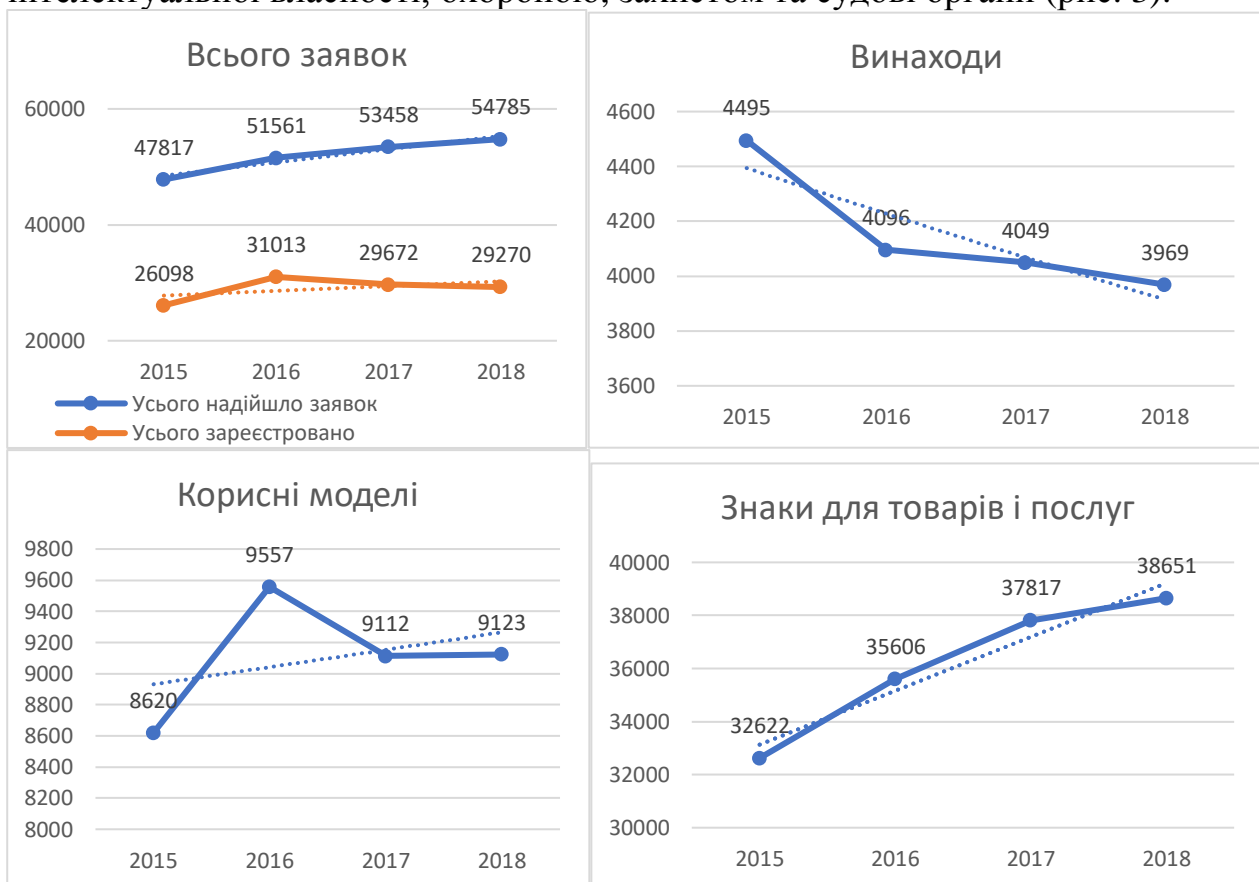

Рис. 3. Показники надходження та розгляду заявок і реєстрації охоронних документів за 2015-2018 роки (кількість одиниць)

На основі проведеного аналізу організаційної структури механізму державного управління інтелектуальною власністю зроблено висновок що в Україні діяльність з управління інтелектуальною власністю ще знаходиться на периферії інтересів менеджменту, а її значення у більшості випадків недооцінене або ігнорується. На відміну від розвинутих країн на значній кількості підприємств України, особливо державної форми власності, на теперішній час відсутні спеціальні підрозділи, орієнтовані на менеджмент інтелектуальної власності (знань, інновацій, інформації).

Визначено, що вкрай важливим є удосконалення чинного законодавства у сфері авторського права і суміжних прав в частині сприяння легальному бізнесу з метою детінізації цього ринку послуг, легалізації програмного забезпечення, яке використовується в державних органах влади, та запровадження відкритого доступу до державних реєстрів зареєстрованих об'єктів авторського права через мережу Інтернет. Ці питання розглядаються в Законі України «Про авторські та суміжні права», але там не йдеться про сучасні поняття, що використовуються зараз у світовій мережі Інтернет, наприклад, ліцензування за принципами «Creative Commons» (творчі спільноти), пов'язані з цим процедури ліцензування – для особистого використання, для публічного некомерційного використання та комерційного використання без сплати роялті та інші нові прояви інтелектуальної власності, що використовуються в міжнародному правовому полі, у тому числі спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності, що зазначені в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (табл. 1).

Таблиця 1

Типові види публічних ліцензій, що пропонується адаптувати для впровадження на державному рівні в Україні

Ліцензії Creative Commons	Вказувати автора	Розповсюджувати	Змінити	Брати за основу	Комерційне використання	На інших умовах
CC Attribution (CC BY) Ліцензія «з зазначенням авторства»	+	+	+	+	+	+
CC Attribution — Share Alike (CC BY-SA) Ліцензія «Із зазначенням авторства - Зі збереженням умов»	+	+	+	+	+	
CC Attribution — No Derivative Works (CC BY-ND). Ліцензія «Із зазначенням авторства - Без похідних»	+	+			+	
CC Attribution — Noncommercial (CC BY-NC). Ліцензія «Із зазначенням авторства - Некомерційна»	+	+	+	+		+
CC Attribution — Noncommercial — Share Alike (CC BY-NC-SA). Ліцензія «Із зазначенням авторства - Некомерційна - Зі збереженням умов»	+	+	+	+		
CC Attribution — Noncommercial — No Derivative Works (скорочено CC BY-NC-ND). Ліцензія «Із зазначенням авторства - Некомерційна - Без похідних»	+	+				

Крім необхідності правової охорони об'єктів інтелектуальної власності важливим питанням залишається покращення економічних показників від

впровадження результатів інтелектуальної власності у виробництво. У сучасних економічних та суспільних відносинах, у процесі виробництва матеріальних благ все більшого значення набуває впровадження інноваційних засобів виробництва, його удосконалення із застосуванням новітніх технологій.

Доведено, що в Україні інформаційні складові інфраструктури державної системи інтелектуальної власності знаходяться в стадії свого активного розвитку. На сьогоднішній день до її складу входять структури державної інформаційної системи (інформаційні ресурси Державної служби, Держветфітослужби, Державного агентства з питань електронного урядування, Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України, бібліотек з науково-технічною інформацією; академічні та університетські структури; технічні виставки тощо) і структури, що відносяться до недержавних.

На основі визначених показників зроблено висновок, що у результаті недостатнього розуміння значимості інтелектуальної власності та її слабого включення до ринкових відносин, в Україні констатується низький рівень її капіталізації. Так, актуальним залишається питання врахування інтелектуальної власності у вартості підприємств України, особливо у державної форми власності, у зв'язку з чим вона практично занижена на 50-80%. Частка нематеріальних активів у собівартості української продукції на сьогодні не перевищує 0,5-1,5 %, що майже у 10-15 разів менше в порівнянні з провідними в економічному відношенні країнами світу. Результати аналізу інноваційного потенціалу вітчизняних підприємств державної форми власності свідчать про те, що в Україні склалася ситуація, яка характеризується недостатнім рівнем комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, унаслідок чого гальмується розвиток високотехнологічних і економічно важливих для України та її майбутнього галузей.

Виявлено, що обов'язковість застосування процедури закупівлі послуг, яка є дуже тривалою (2-4 місяці), унеможливорює оперативне укладання та переукладання угод, унаслідок чого виникає загроза щодо невикористання визначених баз даних, як це гарантоване в Угоді з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. Мають місце невирішені питання в сфері авторського права і суміжних прав. Залишається поширеним явищем неправомірне використання цих прав, що призводить до погіршення міжнародного іміджу України, зниження її інвестиційної привабливості.

Систематизуючи пріоритети, доведено, що метою розвитку державної системи управління об'єктами інтелектуальної власності є забезпечення рівня правової та соціальної бази, який відповідає міжнародно визнаним стандартам, для створення, охорони, захисту та найбільш повного використання інтелектуального потенціалу нації в інтересах розвитку конкурентоздатної економіки України, максимально заснованої на знаннях та інноваціях. При цьому інтелектуальна власність має стати фундаментальним і міцним інструментом створення сприятливого середовища для творчої активності та вільної конкуренції, як базових засад економічного, соціального й культурного розвитку нашої держави.

У **третьому розділі** *«Шляхи удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності»* обґрунтовано напрями удосконалення організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності; розроблено пропозиції щодо формування комерціалізації – як інструменту

управління удосконаленням організаційно-економічного механізму управління державними об'єктами інтелектуальної власності; запропоновано рекомендації щодо оцінки впливу механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності на систему економічного розвитку і торгівлі України.

Сформульовано пропозиції щодо створення спеціалізованого відомства, відповідального за питання управління державною інтелектуальною власністю. Показано, що йти до цього необхідно поступово, формуючи контингент фахівців державних органів, здатних кваліфіковано вирішувати завдання управління інтелектуальною власністю України.

Визначено підходи до створення організаційної структури державного управління інтелектуальною власністю України (рис. 4) для реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Даний документ повинен бути покладений в основу реформування існуючої організаційної структури управління, розробку проектів положень про нові органи системи управління інтелектуальною власністю України, змін і доповнень до положень про існуючі органи.

Рис. 4. Удосконалена структура державного управління інтелектуальною власністю

Запропоновано методику розподілу об'єктів інтелектуальної власності України на категорії за рівнем важливості - об'єкти загальнодержавного, відомчого рівня, рівня окремих наукових організацій і підприємств за рахунок застосування наукового співтовариства як дієвого механізму при незалежному соціальному партнері в особі держави, а також дохідного, порівняльного і витратного підходів до оцінки цих об'єктів. Зазначена методика дозволить передати значний обсяг роботи на рівень міністерств, відомств і окремих великих наукових організацій і підприємств, суттєво зменшити економічні наслідки від «патентного тролінга» та Інтернет-піратства. У перспективі роль нижчих рівнів в управлінні комерціалізацією інтелектуальної власності України буде підвищуватися.

Обґрунтовано створення відповідної державно-управлінської структури, що дозволяє узгоджувати інтереси держави і спільноти творців об'єктів інтелектуальної власності - авторів і організацій в особі Робочої групи з питань регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності. В рамках нової системи передбачено включення робочої групи, мета, завдання, функції та права якої детально розглянуті.

Для запропонованих в роботі підходів до організаційної структури державного управління інтелектуальною власністю України пропонується доповнити та поширити Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Даний документ повинен бути покладений в основу удосконалення існуючої організаційної структури управління, розробку проектів положень про нові органи системи управління інтелектуальною власністю України, змін і доповнень до положень про існуючі органи (рис 5).

В рамках дослідження пропонується розробити нову Концепцію приватизації державних унітарних підприємств у сфері науково-технічної діяльності і відобразити в ній нові прогресивні принципи приватизації.

Обґрунтовано доцільність створення «Національного банку даних забезпечення операцій з об'єктами інтелектуальної власності». Даний банк повинен включати в себе функціональні бази даних, що призведе до зростання впливу механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності на систему економічного розвитку і торгівлі України. Запропоноване ліцензування доповнити такими критеріями: видача ліцензії дає можливість третій стороні здійснювати певні заходи щодо інтелектуальної власності, які в іншому разі порушують права власника інтелектуальної власності. Цей захід включає використання, розробку, модифікацію, виробництво або продаж інтелектуальної власності. Ліцензія не передає право власності на права інтелектуальної власності. Перевага ліцензування полягає в тому, що вона забезпечує гнучкість у структуруванні комерціалізації.

Визначено авторське тлумачення поняття, за яким віртуальні товари - це онлайн-ігри, об'єкти, які в фізичній формі являють собою розташування цифрової інформації в пам'яті сервера і, як правило, працюють без санкцій від своїх кінцевих творців.

Реалізація розроблених напрямів удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності, що охоплюють основні елементи організаційного, економічного, інформаційного та нормативно-правового механізмів державного управління, призведе до зростання стратегічного та євроінтеграційного розвитку України.

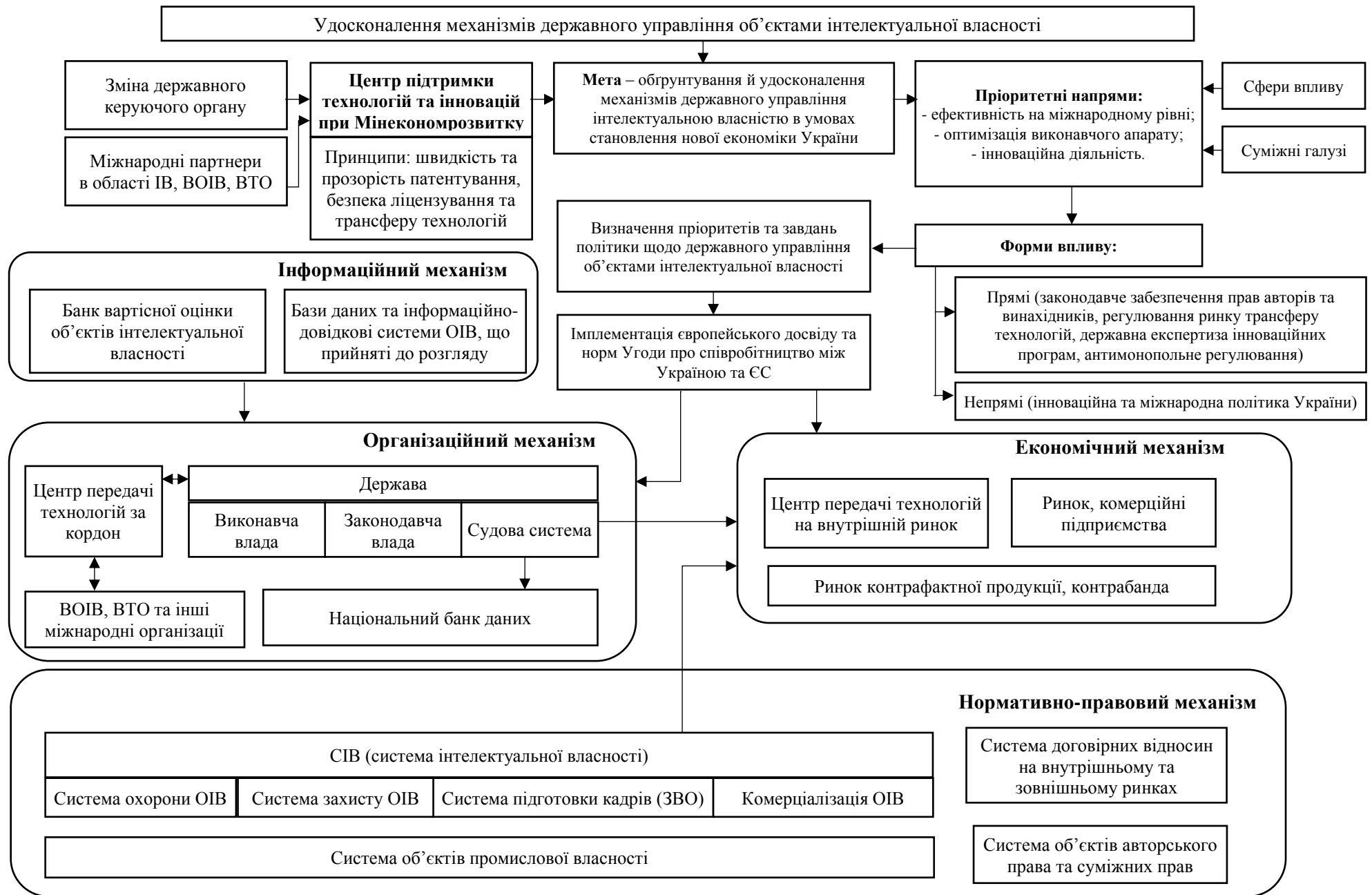

Рис. 5. Удосконалені механізми державного управління об'єктами інтелектуальної власності

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних підходів до управління інтелектуальною власністю, тенденцій розвитку нормативно-правового, організаційного, інформаційного та економічного механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності, аналізу показників інноваційної діяльності державного та приватного сектору, дозволило вирішити наукову задачу щодо удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності для реалізації інноваційного потенціалу та європейського вектору розвитку України. Отримані в процесі дослідження наукові результати дозволили сформулювати наступні висновки теоретичного та науково-практичного характеру, що віддзеркалюють вирішення задач дисертаційного дослідження відповідно до поставленої мети: організаційне, економічне, нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління об'єктами інтелектуальної власності на основі використання інноваційних підходів з виявлення, охорони, захисту та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

1. Узагальнено теоретичні основи існуючої системи об'єктів інтелектуальної власності на підставі аналізу результатів наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, особливостей розвитку сучасної державної політики в сфері інтелектуальної власності, основних завдань Міністерства економічного розвитку та торгівлі України щодо державного регулювання об'єктів інтелектуальної власності. Це вказує на неефективність української інноваційної сфери та необхідність подальшого пошуку механізмів державного управління, спрямованих на залучення в Україну стартап-компаній, розвитку трансферу технологій вітчизняними підприємствами та збільшенню фінансової підтримки державою інноваційних проектів. Узагальнено концептуальні засади формування ефективного організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності з комплексом задач, принципів та методів реалізації державної політики у сфері управління об'єктами інтелектуальної власності; визначено, що реформування ринку інтелектуальної власності позитивно вплине на покращення конкурентного середовища та інноваційного потенціалу в Україні.

2. Визначено та узагальнено теоретичні засади щодо адаптації нормативно-правової бази до сучасних економічних та політичних умов (боротьба з «патентним тролінгом», Інтернет-піратством, задоволення потреб ІТ-галузі, військово-промислового та агропромислового комплексів тощо), спрощення складної трирівневої організаційної структури державного управління інтелектуальною власністю (Міністерство економічного розвитку та торгівлі, державні підприємства «Український інститут інтелектуальної власності», «Інтелзахист», державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав»), реорганізація системи колективного управління майновими авторськими та суміжними правами. На основі аналізу існуючих наукових напрацювань з теорії управління інтелектуальною власністю було визначено основні проблеми галузі: здійснення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт без урахування попиту ринку, малоефективні маркетингові дослідження, недолік виробничих, фінансових та кадрових ресурсів; високі накладні витрати по обслуговуванню (виробничо-технологічні бар'єри), брак

інвестицій (адміністративні та фінансові бар'єри); нерозвинена інноваційна інфраструктура (організаційно-управлінські бар'єри).

Встановлено, що оптимізація використання об'єктів інтелектуальної власності в державному секторі призведе до їх трансформації в нематеріальні активи у процесі комерціалізації на стадіях виробництва, розподілу, обміну та споживання, а також до створення інтелектуальних продуктів на основі цих нематеріальних активів і контролю над їх споживанням.

3. Визначено особливості сучасного нормативно-правового механізму державного управління інтелектуальною власністю, основною складовою якого є охорона авторського права та суміжних прав, що забезпечує правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції; забезпечує правові, організаційні і фінансові основи експертної діяльності в науково-технічній сфері, а також забезпечує загальні основи і принципи регулювання суспільних відносин у галузі організації та проведення наукової та науково-технічної експертизи; охороняє винаходи та корисні моделі, промислові зразки, торгівельні марки, топографії інтегральних мікросхем. Механізм дозволить забезпечити розвиток національного законодавства в сфері інтелектуальної власності, надасть підтримку інноваторів, власників та ліцензіарів авторських прав та об'єктів промислової власності як учасників ринку інтелектуальної власності.

4. Визначено механізми управління інтелектуальною власністю на основі міжнародного досвіду, напрями міжнародного співробітництва України в сфері інтелектуальної власності, які регламентовані міжнародними обов'язками держави-члена Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Досліджено механізми управління інтелектуальною власністю у країнах Європейського Союзу. Зокрема, розглянуто Угоду Світової організації торгівлі (Швейцарія) про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС), Паризьку конвенцію про охорону промислової власності, досліджено спрощення інформаційних потоків, ділового партнерства, ліцензійних та субпідрядних угод між Францією, Італією, Німеччиною та Великою Британією. Особливу увагу акцентовано на умовах, необхідних для створення належного сприятливого середовища для передачі технологій у приймаючих державах, зокрема на такі питання, як відповідна законодавча база і розвиток людського капіталу. Виявлено механізми управління об'єктами інтелектуальної власності щодо результатів співпраці державної служби інтелектуальної власності з неурядовими та громадськими організаціями, що представляють інтереси з питань охорони інтелектуальної власності міжнародних організацій, американських та європейських компаній в Україні (Коаліція з питань захисту прав інтелектуальної власності (CIPR), Міжнародна федерація фонографічної індустрії (IFPI), Міжнародний альянс інтелектуальної власності (ІПА), Міжнародна конфедерація авторських та композиторських товариств (CISAC), Асоціація міжнародних організацій колективного управління аудіовізуальними творами (AGICOA), Європейська Бізнес Асоціація). Виявлено високий рівень піратства та обігу контрафактної продукції, що становить загрозу для економіки держави; невирішеність питання порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет; незавершеність робіт із впровадження системи електронного подання заявок та їх електронного діловодства, щодо відмови від паперових офіційних видань (державних реєстрів,

бюлетенів, описів до патентів тощо) і переходу до електронних видань, з легалізації програмного забезпечення в органах влади.

5. Удосконалено науково-методичний підхід щодо оцінки об'єктів інтелектуальної власності на засадах формування Банку вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності з основними показниками: дохідного, порівняльного і витратного підходів до оцінки об'єктів інтелектуальної власності; розрахункові терміни використання об'єктів інтелектуальної власності, обсяги виробництва, що діють в Україні; постанови і розпорядження уряду щодо проведення обліку і інвентаризації об'єктів інтелектуальної власності, в тому числі створені на бюджетні кошти; вартісну оцінку об'єктів інтелектуальної власності як нематеріальних активів і їх постановка на баланс підприємств, матеріали по оподаткуванню, аудиту. Цей науково-методичний підхід містить законодавчо нормативну базу оціночної діяльності в Україні, стандарти оцінки, обов'язкові до застосування, методи і методичні рекомендації, що відображають специфіку визначення ринкової або іншої вартості об'єктів інтелектуальної вартості.

Розроблено план впровадження Банку вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності (моделювання, тобто побудова логічної моделі даних; виявлення об'єктів, процесів або суті предметної області, які можуть представляти інтерес для користувача; визначення інтенсивності роботи з різними видами інформації, їх динамічними характеристиками, частотою коригування, ступенем взаємозв'язку і взаємодії між ними; автоматизація роботи бази даних - моделювання Банку вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності), що враховують можливості певних механізмів управління системою інтелектуальної власності.

6. Проведений аналіз ефективності інноваційного потенціалу державних підприємств з урахуванням інтелектуальної власності дозволив виявити недоліки та проблеми розвитку системи комерціалізації наявних нематеріальних активів – об'єктів інтелектуальної власності. Динаміка реєстрації договорів про передачу прав протягом останніх десяти років вказує на повільне зростання операцій з використанням об'єктів інтелектуальної власності, а також на абсолютне домінування комерціалізації знаків для товарів і послуг у порівнянні з іншими об'єктами промислової власності. Ці дослідження надали змогу удосконалити методичний підхід щодо оцінки інноваційного потенціалу підприємств державного сектору на основі аналізу динаміки та структури розвитку. Виявлено що їх частка інтелектуальної власності внаслідок нестачі власних коштів у організацій, обмеженості бюджетного і позабюджетного фінансування, в тому числі позикових і залучених коштів, високої вартості нововведень, а також тривалих термінів їх окупності найчастіше неврахована або занижена на 50-80%. Реалізація запропонованих напрямів підвищить результативність стратегічного потенціалу та економіки держави в цілому.

7. На основі результатів наукових досліджень, особливостей розвитку сучасної державної політики в сфері інтелектуальної власності, основних завдань уряду щодо державного управління об'єктами інтелектуальної власності, визначених в Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, розроблено комплексний науковий підхід до формування ефективного організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності, особливостями якого є нові елементи структури державного управління

(спеціалізований підрозділ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; міжвідомча комісія з питань інтелектуальної власності України в сфері науки і технологій; державно-управлінська структура, що дозволяє узгоджувати інтереси держави і спільноти творців об'єктів інтелектуальної власності - авторів і організацій в особі Робочої групи з питань регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності). Механізм передбачає реалізацію маркетингової, інвестиційної, організаційної, інформаційної та освітньо-наукової складових, завдяки чому Міністерство економічного розвитку і торгівлі отримає змогу більш ефективно використовувати інноваційні інструменти економічного розвитку, прискорюючи євроінтеграційний процес в Україні.

8. Визначено основні напрями адаптації та впровадження організаційного механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності в систему державного управління інтелектуальною власністю України, які охоплюють основні елементи в мережі Інтернет: авторські правовідносини щодо цифрових об'єктів права; зміна системи ліцензування «Творчі спільноти» (Creative Commons); програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом (FOSS); механізм, що дозволяє відрізнити патентоспроможність апаратного забезпечення та непатентованість програмного забезпечення та алгоритмів. Формування, удосконалення, впровадження та реалізація механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності є перспективним напрямком розвитку державної політики в сфері інтелектуальної власності та інформатизації, що надасть змогу вирішити ключові проблеми піратства в мережі Інтернет, сприятиме виходу з «тіні» вітчизняних виробників та постачальників програмного забезпечення, підвищить конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному ринках.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праця, що відображає основні наукові результати дисертації:

Монографія:

1. Нерсесов В.Р. Інститут управління інтелектуальною власністю: сутність та особливості становлення в Україні. *Механізми розвитку і безпеки економіки та суспільства*: монографія / за заг. ред. проф. В. В. Дятлової. Харків : Видавництво НТМТ, 2015. С. 44-58 (0,35 д.а.).

Особистий внесок: досліджено систему управління державними об'єктами інтелектуальної власності.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Нерсесов В.Р. Аналіз проблем державної системи патентування інтелектуальної власності в площині уповільнення зростання інновацій. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2015. 1(69). С. 64-75 (0,8 д.а.).

3. Нерсесов В.Р. Аналіз правового забезпечення державного регулювання створення і використання об'єктів інтелектуальної власності. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2016. 3(72). С. 79-84 (0,9 д.а.).

4. Нерсесов В.Р. Напрями удосконалення механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2017. 1(74). С. 98-105 (0,7 д.а.).

5. Марова С.Ф., **Нерсесов В.Р.** Організаційно-економічне забезпечення реалізації механізму управління державними об'єктами інтелектуальної власності. *Держава та регіони. Серія : Державне управління.* 2017. № 4. С. 102-110 (1 д.а.).

Особистий внесок: досліджено механізм управління об'єктами інтелектуальної власності (0,7 д.а.)

6. Нерсесов В.Р. Шляхи удосконалення механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління.* 2018. Том 29(68) № 1. С.51-62 (0,6 д.а.).

Статті у зарубіжних виданнях

7. Nersesov V. Integration of modern technologies of intellectual property in public administration. WIPO-WTO colloquium papers. Research papers from the WIPO-WTO colloquium for teachers of intellectual property law, CH-1211 Geneva 21, Switzerland, 2014, С. 87-99 (1 д.а.).

Матеріали наукових конференцій та інші друковані праці

8. Нерсесов В.Р. Особливості управлінського контролю корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 грудня 2013.* ДонДУУ, 2013. С. 148-151 (0,12 д.а.)

9. Нерсесов В.Р. Аналіз методів виявлення правопорушень в сфері торговельної марки. *Актуальні проблеми господарського та цивільного права у світлі модернізації системи законодавства України: матеріали міжвузівської наукової конференції, 14 травня 2013 р.* ДонДУУ, 2013. С.99-103 (0,2 д.а.)

10. Нерсесов В.Р. Аналіз проблем державної системи патентування інтелектуальної власності в площині адміністративної реформи. *Державне управління в контексті адміністративної реформи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 грудня 2015 р.* Маріуполь: ДонДУУ, 2015. С. 69-71 (0,11 д.а.).

11. Нерсесов В.Р. Комерціалізація інтелектуальної власності як фактор інноваційного розвитку держави : навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. (5,1 д.а.)

12. Абашина Л.К. **Нерсесов В.Р.** Оцінка впливу механізму державного управління об'єктами інтелектуальної власності на систему інноваційного розвитку України. *Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 17-19 травня 2018 р.* Маріуполь: ДонДУУ; Український культурологічний центр, 2018. С. 181-184 (0,18 д.а.)

Особистий внесок: досліджено механізм оцінки об'єктів інтелектуальної власності (0,1 д.а.).

13. Марова С.Ф., Дятлова В.В., **Нерсесов В.Р.** Інтелектуальна власність в інформаційному просторі: сучасні проблеми, механізми регулювання та безпеки. *Створення інноваційної інфраструктури та залучення венчурних інвестицій у інноваційну діяльність: проблеми та перспективи: Круглий стіл, 15 травня 2018 р.* Київ, 2018. С. 30-34 (0,16).

Особистий внесок: дано оцінку механізмам охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності (0,1).

АНОТАЦІЯ

Нерсесов В.Р. Удосконалення механізмів державного управління об'єктами інтелектуальної власності. – Кваліфікаційна наукова робота на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Донецький державний університет управління Міністерства освіти і науки України. – Маріуполь, 2019.

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню шляхів удосконалення державних механізмів управління інтелектуальною власністю за допомогою трансформації організаційного механізму її роботи. Зокрема визначено теорію управління об'єктами інтелектуальної власності, як фінансово-економічної складової для розвитку потенціалу державних підприємств; охарактеризовано ринок інтелектуальної власності, що включає в себе прогнозування, планування, організацію, мотивацію і моніторинг. Узагальнено напрямки розвитку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та акцентовано увагу на інноваційній діяльності, що має на меті впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу. Проведено аналіз результативності роботи державних установ, на які покладено функції управління об'єктами інтелектуальної власності. З'ясовано, що мають місце невирішені питання в сфері авторського права і суміжних прав. Залишається поширеним явищем неправомірне використання цих прав, що призводить до погіршення міжнародного іміджу України, зниження її інвестиційної привабливості.

Окреслено підходи до створення організаційної структури державного управління інтелектуальною власністю України, а також удосконалено Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Запропоновано створення відповідної державно-управлінської структури, що дозволяє узгоджувати інтереси держави і спільноти творців об'єктів інтелектуальної власності - авторів і організацій.

Ключові слова: інтелектуальна власність, державне управління, інноваційний бізнес, комерціалізація, оцінка впливу.

SUMMARY

Nersesov V.R. Improvement of state management mechanisms of intellectual property objects. - Qualification scientific work as the manuscript.

The thesis for a degree of the candidate of science of public administration in the specialty 25.00.02 - mechanisms of public administration. - Donetsk state university of management of the Ministry of Education and Science of Ukraine. - Mariupol, 2019.

The thesis is devoted to scientific justification of ways of improvement of state mechanisms of management of intellectual property by means of transformation of the organizational mechanism of its work. In particular it is defined the theory of management of IP as a financial and economic component for development of capacity of the state enterprises; are characterized the market of intellectual property including forecasting, planning, the organization, motivation and monitoring of IP. The directions of development

of commercialization of intellectual property items are generalized and the attention is focused on the innovative activity aiming at introduction of achievements of scientific and technical progress in production and the social sphere. The analysis of effectiveness of work of public institutions to which functions of management of intellectual property items are assigned is carried out. It is found out that unresolved questions in the sphere of an author's right and allied rights take place. There is the widespread phenomenon unauthorized use of these rights that leads to deterioration in the international image of Ukraine, decrease in its investment attractiveness.

Theoretical bases of the existing system of intellectual property items on the basis of the analysis of results of scientific research of domestic and foreign scientists, features of development of modern public policy in the sphere of intellectual property, the main objectives of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine of rather state regulation of intellectual property items are generalized. It indicates inefficiency of the Ukrainian innovative sphere and need of further search of the mechanisms of public administration directed to attraction in Ukraine a startup companies, development of a transfer of technologies by domestic enterprises and to increase in financial support by the state of innovative projects. The review conceptual bases of formation of the effective organizational mechanism of public administration by intellectual property items with a complex of tasks, the principles and implementation methods of public policy of field of management of intellectual property items; it is defined that reforming of the market of intellectual property will positively influence improvement of the competitive environment and innovative potential in Ukraine.

On the basis of a research of features of implementation of the agreement on association between Ukraine and the EU in the field of intellectual property (Chapter 9) advantages and cautions which face producers of innovative products and services (inventions, industrial designs, useful models, trademarks, copyright and related rights, a know-how, topography of integrated chips) according to the Agreement on association and the free trade area between Ukraine and the EU are marked out.

For the solution of problems of management of intellectual property the directions of improvement of state mechanisms of commercialization of innovative products, simplification of assessment procedures of intellectual property, change in legislative are offered base, improvement of policy of protection and protection of digital not material intellectual property items in the Internet, creation of competitive products, development of innovative infrastructure). Realization of the offered directions will provide economic development of the state and improvement of its competitive opportunities in the European market. Approaches to creation of organizational structure of public administration of IP of Ukraine are defined and also the Concept of reforming of a system of public administration is created by intellectual property. Creation of the relevant government institution which will allow to align the interests of the state and society of creators of intellectual property items - authors and the organizations in the person of the Working group on questions of regulation of the relations in the sphere of intellectual property is offered.

Keywords: intellectual property, public administration, innovative business, commercialization, influence assessment.

НЕРСЕЦОВ Вадим Рафаельович

**Удосконалення механізмів державного управління
об'єктами інтелектуальної власності**

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Підписано до друку 06.09.2019.

Формат 60x84/16. Ум.др.арк. – 1,17. Авт.арк. – 0,9.

Наклад 100 пр.

Друкарня С. Г. Щербенка «Літерія»

вул. Рокоссовського, 5/3, м. Кривий Ріг, 50027

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4561 від 13.06.2013 р.